

V Bruseli 14. 10. 2020
SWD(2020) 924 draft

CORRIGENDUM

This document corrects document SWD(2020) 924 final of 14.10.2020

- Modifications are introduced in Annex 1 of the report, regarding specifically values and annotations in tables 1 and 2.

- Minor editorial changes throughout the document.

The text shall read as follows :

PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE

Posúdenie konečného národného energetického a klimatického plánu Slovenska

Obsah

1.	ZHRNUTIE	2
2.	FINALIZÁCIA PLÁNU A ZOHLADNENIE ODPORÚČANÍ KOMISIE.....	4
	Príprava a predloženie konečného plánu.....	4
	Zváženie odporúčaní Komisie.....	5
3.	POSÚDENIE AMBÍCIE ZÁMEROV, CIEĽOV A PRÍSPEVKOV A VPLYVU PODPORNÝCH POLITÍK A OPATRENÍ.....	7
	Dekarbonizácia.....	7
	Emisie skleníkových plynov a odstraňovanie	7
	Energia z obnoviteľných zdrojov	8
	Energetická efektívnosť	9
	Energetická bezpečnosť	9
	Vnútrotržný trh s energiou.....	10
	Výskum, inovácie a konkurencieschopnosť.....	10
4.	SÚDRŽNOSŤ, INTERAKCIA POLITÍK A INVESTÍCIE.....	11
5.	USMERNENIA K VYKONÁVANIU NÁRODNÉHO ENERGETICKÉHO A KLIMATICKÉHO PLÁNU A SÚVISLOSŤ S OBNOVOU PO KRÍZE SPÔSOBENEJ OCHORENÍM COVID-19.....	12
	Usmernenia k vykonávaniu národného energetického a klimatického plánu	13
	Spojitosť s obnovou po kríze spôsobenou ochorením COVID-19.....	16
	PRÍLOHA I: POTENCIÁLNE FINANCOVANIE SLOVENSKA ZO ZDROJOV EÚ, ROKY 2021 – 2027	18
	Tabuľka 1: Dostupné finančné prostriedky EÚ, 2021 – 2027: záväzky, v miliardách EUR.....	18
	Tabuľka 2: Finančné prostriedky EÚ dostupné pre všetky členské štáty, 2021 – 2027, v miliardách EUR.....	19
	PRÍLOHA II – PODROBNÉ POSÚDENIE TOHO, AKO BOLI ZOHLADNENÉ ODPORÚČANIA KOMISIE	20

1. ZHRNUTIE

Národný cieľ Slovenska¹ na rok 2030 v oblasti **emisí skleníkových plynov v sektoroch, na ktoré sa nevzťahuje systém EÚ na obchodovanie s emisiami (mimo ETS)**, je zníženie o 20 % v porovnaní s rokom 2005, pričom cieľ stanovený v nariadení o spoločnom úsilí² je znížiť emisie o 12 %. Dosiachnutie národného cieľa si bude vyžadovať dodatočné politiky. V pláne chýbajú informácie o tom, ako Slovensko zamýšľa dosiahnuť záväzkov nulového dlhu v rámci sektora využívania pôdy, zmien vo využívaní pôdy a lesného hospodárstva (LULUCF) (t. j. započítané emisie neprevyšujú započítané odstraňovanie).

Slovensko do roku 2030 stanovuje **príspevok vo výške 19,2 % podielu energie z obnoviteľných zdrojov** na hrubej konečnej energetickej spotrebe. Je to o 1,2 percentuálnych bodov viac ako príspevok navrhnutý v návrhu národného energetického a klimatického plánu (ďalej len „NEKP“), ale stále je považovaný za neambiciózny, keďže je značne pod úrovňou 24 % podielu energie z obnoviteľných zdrojov v roku 2030, ktorý vyplýva zo vzorca uvedeného v prílohe II k nariadeniu o riadení energetickej únie³.

Pokiaľ ide o **energetickú efektívnosť**, príspevok Slovenska k cieľu EÚ je málo ambiciózny⁴ a predstavuje 15,7 Mtoe v prípade primárnej energie a 10,3 Mtoe v prípade konečnej energetickej spotreby. Energetická efektívnosť je stanovená ako priorita a takisto sa hľadajú opatrenia na úspory energie na strane ponuky s cieľom znížiť emisie skleníkových plynov, ako aj ciele energetickej bezpečnosti. Existuje však málo podrobností o tom, ako sa zásada prvoradosti energetickej efektívnosti uplatňuje v praxi. Slovensko uvádza obmedzené prvky o energetickej efektívnosti budov. Zatiaľ nepredložilo svoju dlhodobú stratégiu obnovy.

Slovensko vo svojom konečnom pláne uvádza, že diverzifikácia a zníženie energetickej závislosti sú kľúčovými oblasťami, na ktorých je potrebné pracovať, ale nestanovuje žiadne konkrétne národné ciele **energetickej bezpečnosti**.

Pokiaľ ide o **vnútorný trh s energiou**, v konečnom pláne sa lepšie opisujú konkrétne ciele pre ďalšiu integráciu trhu s elektrickou energiou, hoci sa v pláne často počíta s transpozíciou novej smernice (EÚ) 2019/944 o vnútornom trhu s elektrinou do slovenských právnych predpisov s cieľom riešiť zvyšné otázky. Slovensko zamýšľa mať do roku 2030 **úroveň prepojenosti 52 %**.

Pokiaľ ide o **výskum, inovácie a konkurencieschopnosť**, Slovensko určuje kľúčové oblasti, ktoré si vyžadujú finančné prostriedky. Tieto informácie sa však nepremietli do národných cieľov v oblasti výskumu, inovácií a konkurencieschopnosti.

¹ Komisia vydáva toto posúdenie pre jednotlivé krajiny spolu so správou o stave energetickej únie za rok 2020 [COM(2020) 950] v súlade s článkom 13 nariadenia (EÚ) 2018/1999 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy.

² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/842 z 30. mája 2018 o záväznom ročnom znižovaní emisí skleníkových plynov členskými štátmi v rokoch 2021 až 2030, ktorým sa prispieva k opatreniam v oblasti klímy zameraným na splnenie záväzkov podľa Parížskej dohody, a o zmene nariadenia (EÚ) č. 525/2013.

³ Odporúčania Komisie týkajúce sa ambícií členských štátov v oblasti obnoviteľných zdrojov energie sa zakladajú na vzorci stanovenom v tomto nariadení. Vzorec je založený na objektívnych kritériách.

⁴ V súlade s metodikou opísanou v dokumente SWD(2019) 212 final.

Uvádajú sa informácie o **investičných potrebách** krajiny podľa sektora a podľa politiky a tieto potreby sa porovnávajú so scenárom nezmeneného prístupu. Identifikované investičné potreby nie sú komplexne prepojené s potenciálnymi **zdrojmi financovania**.

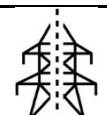
V NEKP sa uvádzajú len kvalitatívne informácie o **dôsledkoch látok znečisťujúcich ovzdušie**, pričom sa uznáva spojitosť s politikou v oblasti ovzdušia a uvádza sa, že pri jeho príprave sa zohľadnili príslušné sektorové plány a programy. V návrhu plánu sa odkazuje na kompromis v podobe vyššieho podielu biomasy, ale len z kvalitatívneho hľadiska.

Do plánu bol zahrnutý zoznam **energetických dotácií** na obnoviteľné zdroje, ako aj fosílna palivá bez ďalších podrobností o ich výške. Zoznam dotácií je v súlade s kategóriami identifikovanými v nedávnych analýzach Komisie o energetických dotáciách. Do plánu neboli zahrnuté prijaté a plánované opatrenia na postupné rušenie energetických dotácií, najmä dotácií na fosílna palivá.

V oblasti **spravodlivej a férovej energetickej transformácie** na klimaticky neutrálne hospodárstvo plán nie je komplexný, pričom vplyvom na zamestnanosť sa venuje podrobnejšie ako vplyvom na sociálnu oblasť a vplyvom na zručnosti. Predpokladajú sa len vplyvy na zamestnanosť po roku 2040, pričom v nadchádzajúcich rokoch sa plánuje obmedzená analýza alebo opatrenia. Neuvádza sa analýza potrebných zručností ani opatrení na riešenie týchto potrieb. Pokiaľ ide o **energetickú chudobu**, Slovensko neuvádza počet dotknutých domácností ani opatrenia na zníženie energetickej chudoby.

Záverečný plán Slovenska obsahuje niekoľko príkladov **osvedčených postupov**, v NEKP sa zdôrazňuje najmä vzťah medzi dôsledkami klimatickej zmeny a energetickou efektívnosťou so zameraním na vývoj a vykonávanie politík a opatrení na miestnej úrovni vytvorením siete regionálnych (udržateľných) energetických centier.

V tejto tabuľke sa uvádza prehľad zámerov, cieľov a príspevkov Slovenska v súlade s nariadením o riadení energetickej únie⁵:

	Národné ciele a príspevky	Najnovšie dostupné údaje	2020	2030	Posúdenie úrovne ambícií na rok 2030
	Záväzný cieľ pre emisie skleníkových plynov v porovnaní s rokom 2005 podľa nariadenia o spoločnom úsilí (v %)	-5	13	-12	ambiciózny (národný cieľ predstavujúci -20 %)
	Národný cieľ/príspevok pre energiu z obnoviteľných zdrojov: Podiel energie z obnoviteľných zdrojov na hrubej konečnej energetickej spotrebe (v %)	11,9	14	19,2	neambiciózny (24 % je výsledok podľa vzorca pre OZE)
	Národný príspevok pre energetickú efektívnosť: Primárna energetická spotreba (v Mtoe) Konečná energetická spotreba (v Mtoe)	15,8 11,1	16,4 9,0	15,7 10,3	málo ambiciózny málo ambiciózny
	Miera prepojenosti elektrických sietí (v %)	43	59	52	nie je k dispozícii

Zdroje: Európska komisia, energetická štatistika, energetické údaje: krajiny EÚ; európsky semester podľa krajiny; konečný národný energetický a klimatický plán Slovenska.

2. FINALIZÁCIA PLÁNU A ZOHľadNENIE ODPORúČANÍ KOMISIE

Príprava a predloženie konečného plánu

Slovensko **oznámilo** Európskej komisii svoj konečný národný energetický a klimatický plán 20. decembra 2019.

Uskutočnila sa **verejná konzultácia** o pláne v niekoľkých štádiách. NEKP je založený na Energetickej politike SR, ktorú v roku 2014 schválila slovenská vláda a v ktorej sa stanovujú priority sektora energetiky do roku 2035 s výhľadom do roku 2050. NEKP pripravilo ministerstvo hospodárstva v spolupráci s medzirezortnou pracovnou skupinou. Plán sa konzultoval s ďalšími rezortmi, pričom vstupné údaje mohli takisto poskytnúť spoločnosti a združenia zo sektora energetiky. Návrh plánu bol takisto dostupný verejnosti v rámci bežného vládneho schvaľovacieho procesu. Slovensko nepredložilo zhrnutie názorov verejnosti ani toho, ako boli tieto názory v NEKP zohľadnené. Po predložení plánu sa nakoniec vypracovalo jeho strategické environmentálne posudzovanie podľa smernice 2001/42/ES.

⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999 z 11. decembra 2018 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EÚ, 2012/27/EÚ a 2013/30/EÚ, smernice Rady 2009/119/ES a (EÚ) 2015/652 a ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 525/2013.

Zváženie odporúčaní Komisie

V júni 2019 vydala Komisia desať odporúčaní k návrhu národného energetického a klimatického plánu Slovenska na zváženie v konečnej verzii⁶. V prílohe II k tomuto pracovnému dokumentu útvarov Komisie sa podrobne opisuje, ako sa rôzne prvky odporúčaní Komisie premietli do konečného národného energetického a klimatického plánu. Celkovo sa v národnom energetickom a klimatickom pláne **čistočne rieši** väčšina odporúčaní Komisie. Hlavné zmeny zavedené v konečnom pláne sú tieto:

V oblasti **obnoviteľných zdrojov energie** Slovensko **čistočne zohľadnilo** odporúčanie zvýšiť úroveň ambície príspevku k cieľu Únie v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov na rok 2030 a ďalších požadovaných požiadaviek smernice o energii z obnoviteľných zdrojov. Slovensko zvýšilo svoj príspevok v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov na rok 2030 z 18 % v návrhu NEKP na 19,2 % v konečnom NEKP, čo je stále pod úrovňou 24 % vyplývajúcej zo vzorca v prílohe II k nariadeniu o riadení energetickej únie.

Pokiaľ ide o **energetickú efektívnosť**, odporúčanie Komisie bolo **čistočne zohľadnené**. Slovensko predovšetkým navrhlo značné rozšírenie dobrovoľných dohôd, čo by významne prispelo k celkovým úsporám energie krajiny. Takisto ďalej rozvinulo podporu pre garantované energetické služby a plánuje vytvoriť sieť regionálnych centier pre (udržateľnú) energiu. V NEKP však nie sú vyčíslené všetky vplyvy opatrení stanovených v pláne. Slovensko ďalej len čiastočne zohľadnilo odporúčanie zvýšiť úroveň ambície, keďže jeho príspevky v oblasti energetickej efektívnosti sú len o niečo nižšie ako v návrhu plánu.

Pokiaľ ide o **energetickú bezpečnosť**, Slovensko len **čistočne zohľadnilo** odporúčanie špecifikovať opatrenia na podporu cieľov v oblasti energetickej bezpečnosti týkajúcich sa diverzifikácie a zníženia energetickej závislosti. V oblasti opatrení na zabezpečenie dlhodobej dodávky jadrových materiálov a paliva s cieľom rozvíjať kapacitu Slovenska na výrobu jadrovej energie sa v pláne odkazuje len na diskusie o alternatívnych dodávkach jadrového paliva, ale neuvádzajú sa konkrétne podrobnosti.

V súvislosti s **vnútorným trhom s energiou** Slovensko **čistočne zohľadnilo** odporúčanie vymedziť výhľadové ciele a cieľové hodnoty, pokiaľ ide o integráciu trhu, zdroje flexibility a inteligentné meracie zariadenia. V záverečnom pláne sa načrtávajú najmä konkrétne ciele pre ďalšiu integráciu trhu s elektrinou. Pokiaľ ide o ciele a opatrenia, v pláne sa často odkazuje na novú smernicu (EÚ) 2019/944 o vnútornom trhu s elektrinou, pričom sa uvádza, že jej transpozíciou do slovenských právnych predpisov sa tieto odporúčania plne zohľadnia. Neboli však stanovené jasné a konkrétne kroky na dosiahnutie týchto cieľov.

V oblasti **výskumu, inovácií a konkurencieschopnosti** Slovensko **čistočne zohľadnilo** odporúčanie objasniť národné ciele a ciele financovania. Plán obsahuje príslušné oblasti, v ktorých sú potrebné dodatočné výskumné a inovačné snahy. Nie sú však zahrnuté merateľné ciele a sprievodné politiky. Takisto chýbajú jasné a merateľné ciele pre konkurencieschopnosť. Odkazuje sa na spoluprácu so strategickým plánom pre energetické technológie, ale nevysvetľuje sa, ako to pomôže Slovensku dosiahnuť národné energetické a klimatické ciele.

⁶ Odporúčanie Komisie z 18. júna 2019 k návrhu integrovaného národného energetického a klimatického plánu Slovenska na obdobie 2021 – 2030, C/2019/4425.

Slovensko **vo veľkej miere zohľadnilo** odporúčanie pokračovať v **regionálnej spolupráci** na príslušných regionálnych fórach a takisto posilniť dvojstrannú spoluprácu so svojimi susedmi s cieľom posilniť vnútorný trh s energiou. Slovensko pokračovalo v regionálnych konzultáciách a posilnilo spoluprácu s Českom a Maďarskom.

Pokiaľ ide o **investičné potreby**, Slovensko odporúčanie **vo veľkej miere zohľadnilo**. Slovensko vyčíslilo investičné potreby v oblasti energetickej efektívnosti a v jednotlivých sektoroch, ako aj vybrané politiky a opatrenia. Identifikovaným investičným potrebám však nie sú komplexne priradené potenciálne zdroje financovania a nezvažujú sa nákladovo efektívne prevody na iné členské štáty ako zdroj financovania.

Slovensko **čiasťočne zohľadnilo** odporúčanie vypracovať zoznam prijatých opatrení a plánuje **postupne rušiť energetické dotácie**, najmä na fosílné palivá. V pláne sa uvádza rozsiahly zoznam dotácií, neboli však poskytnuté bližšie informácie o opatreniach a plánoch ich postupného rušenia.

Pokiaľ ide o kvalitu ovzdušia, Slovensko **nezohľadnilo** odporúčanie doplniť analýzu interakcií s **politikou v oblasti kvality ovzdušia a emisií do ovzdušia** o viac kvantitatívnych informácií. Slovensko pripravuje viaceré strategické dokumenty týkajúce sa kvality ovzdušia, ale v tejto fáze zostávajú informácie v NEKP len kvalitatívne.

Slovensko ďalej **čiasťočne zohľadnilo** odporúčanie lepšie integrovať aspekty **spravodlivej a férovej transformácie**. Analýza zostáva celkovo povrchná, pričom vplyvmi na zamestnanosť sa zaoberá relatívne lepšie ako vplyvmi na zručnosti a vplyvmi v sociálnej oblasti. Pokiaľ ide o **energetickú chudobu**, Slovensko neuvádza počet dotknutých domácností, ale uvádza počet domácností, ktoré sa považujú za ohrozené chudobou. Slovensko do plánu nezahrnulo žiadne politiky ani opatrenia osobitne zamerané na boj proti energetickej chudobe.

Prepojenie s európskym semestrom

V kontexte rámca európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík v celej EÚ a správy o krajine za rok 2019⁷ dostalo Slovensko jedno odporúčanie pre krajinu⁸ týkajúce sa klímy a energie, v ktorom sa vyzýva, aby investovalo do „dopravy, najmä jej udržateľnosti“ a do „energetickej efektívnosti“. V správe o krajine za rok 2020⁹ prijatej 20. februára 2020 Komisia konštatovala, že Slovensko dosiahlo obmedzený pokrok a určitý pokrok, pokiaľ ide o tieto odporúčania, v uvedenom poradí. V správe sa uznáva, že NEKP Slovenska podporuje odporúčania, ale zostáva abstraktný, pokiaľ ide o realizáciu.

Z dôvodu krízy spôsobenej ochorením COVID-19 sa odporúčania pre jednotlivé krajiny za rok 2020 vydané v rámci európskeho semestra venovali reakciám členských štátov na pandémiu a obsahovali odporúčania na podporu hospodárskej obnovy. Zamerali sa najmä na potrebu prednostne realizovať pripravené verejné investičné projekty a podporiť súkromné investície, a to aj príslušnými reformami, najmä v digitálnom a zelenom sektore. V tejto súvislosti Slovensko

⁷ V prílohe D k správe o krajine za rok 2019 sa takisto stanovujú prioritné investície do politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027, ktoré výrazne prispievajú k prechodu na čistú energiu.

⁸ Odporúčanie na odporúčanie Rady, ktoré sa týka národného programu reforiem Slovenska na rok 2019 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Slovenska na rok 2019, COM(2019) 525 final.

⁹ Pracovný dokument útvarov Komisie s názvom Správa o krajine za rok 2020 – Slovensko, SWD(2020) 524 final.

dostalo odporúčanie pre krajinu¹⁰, v ktorom sa zdôrazňuje dôležitosť zamerania investícií na „zelenú a digitálnu transformáciu, najmä na čistú a efektívnu výrobu a využívanie energie a zdrojov, udržateľnú verejnú dopravu a odpadové hospodárstvo“.

V nariadení o riadení energetickej únie sa od členských štátov vyžaduje zabezpečenie toho, aby ich národné energetické a klimatické plány zohľadňovali najnovšie odporúčania pre jednotlivé krajiny vydané v kontexte európskeho semestra. Národný energetický a klimatický plán Slovenska má na druhej strane potenciál podporiť vykonávanie odporúčaní európskeho semestra, keďže identifikuje nevyhnutné investičné potreby a finančné zdroje potrebné na ich splnenie.

3. POSÚDENIE AMBÍCIE ZÁMEROV, CIEĽOV A PRÍSPEVKOV A VPLYVU PODPORNÝCH POLITÍK A OPATRENÍ

Dekarbonizácia

Emisie skleníkových plynov a odstraňovanie

Slovensko zvýšilo svoju ambíciu v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov podľa nariadenia o spoločnom úsilí v sektoroch mimo systému EÚ na obchodovanie s emisiami (**sektory mimo ETS**) zo zníženia o 12 % (záväzný cieľ stanovený na úrovni EÚ) na zníženie o 20 % do roku 2030 v porovnaní s rokom 2005, čo je stanovené vnútroštátne. Slovensko neuvádza posúdenie toho, či sú oznámené politiky a opatrenia dostatočné na dosiahnutie jeho cieľov alebo nie. Existujúce projekcie opatrení naznačujú zníženie o 12 % do roku 2030 v porovnaní s rokom 2005¹¹ vedúce k dosiahnutiu cieľa v rámci nariadenia o spoločnom úsilí, ktorým je zníženie o 12 % v porovnaní s rokom 2005. Dosiahnutie zníženia o 20 % zostáva otáznou.

Slovensko v pláne podporilo klimatickú neutralitu. Vo februári 2020 bola prijatá nízkouhlíková stratégia do roku 2050. Konečný plán naznačuje, že Slovensko môže v prípade prebytku pridelených emisných kvót uplatniť nástroje flexibility, napr. prenosom kvót na iné členské štáty.

V tomto posúdení sa nezohľadňujú možné kredity alebo dlhy v rámci sektora **LULUCF**, keďže sa neuvádzajú informácie o tom, ako Slovensko splní záväzok nulového dlhu alebo využije flexibilitu zo sektora LULUCF v sektoroch, na ktoré sa vzťahuje spoločné úsilie. Slovensko uvádza niekoľko opatrení týkajúcich sa dostupnosti biomasy (rýchlo rastúce stromy), implementácie biopalív druhej generácie (zvyškový odpad, biomasa) a poľnohospodárskych postupov (hnojivá, hnoj, postupy šetrné voči klíme). V pláne sa navrhuje, aby sa 20 % poľnohospodárskej pôdy obrábalo spôsobom podporujúcim biodiverzitu, pôdu a vodné zdroje.

Pri väčšine politík a opatrení chýbajú podrobnosti o presnom rozsahu opatrenia. Mnohé politiky a opatrenia oznámené v rámci nariadenia o mechanizme monitorovania sa nespomínajú.

V pláne sa uvádza vplyv na emisie skleníkových plynov len pri niekoľkých politikách a opatreniach (sedem z 81). Nie je jasné, či sa uplatnila konzistentná metodika. Okrem toho nie

¹⁰ Odporúčanie na odporúčanie Rady, ktoré sa týka národného programu reforiem Slovenska na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Slovenska na rok 2020, COM(2020) 525 final.

¹¹ Tento odhad je založený na základnom roku Slovenska 2005 podľa rozhodnutia o spoločnom úsilí na úrovni 22,96 Mt, ako sa uverejňuje napr. v dokumente SWD(2019) 396, v ktorom sa zohľadňuje rozšírenie rozsahu ETS v roku 2013.

sú uvedené dostatočné informácie o nástrojoch a metodikách použitých na posúdenie odolnosti plánu.

Slovensko v pláne nevyjadrilo konkrétny cieľ pre zníženie emisií v sektore dopravy. V pláne sa stanovujú niektoré opatrenia na zníženie CO₂ v sektore dopravy: 10 % podiel OZE na potrebe energie a mäkké opatrenia na zvýšenie energetickej efektívnosti v sektore dopravy; environmentálny dizajn a využívanie výrobkov na obmedzenie dopravy; podpora biopalív (8,2 % mixu do rokov 2022 – 2030). V oblasti elektromobility sa predpokladá podiel elektrických vozidiel a vozidiel s palivovým článkom, neuvádza sa však jasná cieľová hodnota.

Nestanovujú sa kvantitatívne ciele pre ďalšie znižovanie emisií ani kľúčové opatrenia v sektore budov.

V pláne sa odkazuje na národnú adaptačnú stratégiu, ktorej hlavným cieľom je zlepšiť pripravenosť Slovenska na nepriaznivé vplyvy zmeny klímy. Sektorové ciele zatiaľ nie sú v pláne špecifikované, ale pravdepodobne sa stanovia, keď sa prijme príslušný akčný plán.

Energia z obnoviteľných zdrojov

V návrhu NEKP Slovensko zvýšilo svoj plánovaný príspevok v oblasti obnoviteľných zdrojov energie na 19,2 % z pôvodných 18 %, ale stále je neambiciózny, keďže nedosahuje 24 % **podiel energie z obnoviteľných zdrojov** vypočítaný podľa vzorca v prílohe II k nariadeniu o riadení energetickej únie. Vo svojom konečnom NEKP Slovensko zlepšilo informácie o obnoviteľných zdrojoch energie. Orientačná trajektória dosahuje všetky referenčné body¹². Takisto sú uvedené ročné trajektórie pre každý sektor. Konečný plán obsahuje prehľad existujúcich a plánovaných politík a opatrení v oblasti OZE, ktorý v návrhu chýbal. Základom týchto informácií je zreformovaný zákon o obnoviteľných zdrojoch energie, ktorý nadobudol účinnosť v roku 2019. Opatrenia sú opísané stručne a pri niekoľkých opatreniach sa takisto uvádza dĺžka ich účinnosti. Vplyv týchto opatrení na národné sektorové ciele však nie je vždy vyčíslený a takisto nie je jasné, ktoré opatrenia boli pridané alebo navýšené, aby sa dosiahlo dodatočných 1,2 % v konečnom pláne.

V **sektore elektrickej energie** sa v konečnom pláne navrhuje cieľ podielu energie z obnoviteľných zdrojov vo výške 27,3 % (v porovnaní s 21,5 % v roku 2018 a 25 % v návrhu NEKP). Hlavné zvýšenie sa očakáva v oblasti veternej energie na pevnine (z 3 MW v roku 2018 na 500 MW v roku 2030), ale takisto fotovoltickej energie (FV), od ktorej sa očakáva výroba viac ako dvojnásobku elektrickej energie (zo 470 MW v roku 2018 na 1 200 MW v roku 2030). V NEKP sa už predpokladá 30 MW v oblasti veternej energie do roku 2020. Z plánu však nie je jasné, odkiaľ by kapacita pochádzala. Pokiaľ ide o FV, východiskom v roku 2020 je 680 MW. V priebehu desaťročia sa očakáva mierny nárast výroby elektrickej energie z biomasy a biometánu, pričom geotermálna energia sa bude postupne zavádzať od roku 2024.

Plánuje sa zvýšenie využívania **energie z obnoviteľných zdrojov na vykurovanie a chladenie** z 13 % v roku 2020 na 19 % v roku 2030, čo predstavuje nárast o 1,4 % v porovnaní s návrhom NEKP (v porovnaní s 10,6 % v roku 2020). Priemerný ročný nárast je 0,68 percentuálneho bodu za roky 2020 – 2025 a 0,58 percentuálneho bodu za roky 2025 – 2030, t. j. nižší ako priemerný ročný nárast na úrovni 1,3 percentuálneho bodu zakotvený v smernici o energii z obnoviteľných zdrojov. Pokiaľ ide o diaľkové vykurovanie a chladenie, od roku 2021 bude stanovený povinný priemerný ročný nárast o 1 percentuálny bod. V NEKP sa uznáva potreba investovať do novej

¹² Podľa článku 4 písm. a) bodu 2 nariadenia 2018/1999.

infraštruktúry diaľkového vykurovania a chladenia. Slovensko očakáva, že bioenergia bude v roku 2030 predstavovať 75 % tepla z obnoviteľných zdrojov energie, pričom zvyšné teplo z obnoviteľných zdrojov energie bude pochádzať zo slnečnej tepelnej energie, z energie z prostredia z tepelných čerpadiel a z geotermálnej energie.

Konečný plán obsahuje sektorový podiel **energie z obnoviteľných zdrojov v doprave** na úrovni 14 % v roku 2030 (v porovnaní s 8,9 % v roku 2020), pričom takmer 90 % je založených na biopalivách. Úloha pokročilých biopalív sa v roku 2030 posilní, pričom v konečnom NEKP sa oznamuje povinnosť miešania pre dodávateľov palív od roku 2019 a opatrenia na podporu biopalív druhej generácie, infraštruktúry pre alternatívne palivá a podpora na nákup elektrických vozidiel. Je zahrnuté rozčlenenie príspevku energie z obnoviteľných zdrojov v sektore dopravy podľa palív.

Energetická efektívnosť

Národný príspevok Slovenska k energetickej efektívnosti v roku 2030 je 15,7 Mtoe pre primárnu energiu a 10,3 Mtoe pre koncovú energiu. Tieto príspevky sú o niečo vyššie v porovnaní s návrhom, ale ich celková úroveň ambícií je nízka v porovnaní s úrovňou úsilia potrebného na úrovni EÚ.

Plán obsahuje informácie o **politikách a opatreniach po roku 2020** zameraných na budovy (bytové a nebytové), verejný sektor, priemysel a dopravu. Príspevok opatrení k dosiahnutiu navrhovaných cieľov sa vyslovene neuvádza, ale zdá sa, že vykonávanie a rozšírenie aktuálne plánovaných opatrení si môže vyžadovať značné snahy a potenciálne môže byť potrebné prijať nové opatrenia.

Pokiaľ ide o **kumulatívne úspory**, ktoré majú byť dosiahnuté podľa článku 7 smernice o energetickej efektívnosti, Slovensko uvádza údaj 4,1 Mtoe. Dosiahne sa to alternatívnymi opatreniami zameranými najmä na hospodárske opatrenia (vrátane investičných dotácií, úverov v sektore budov a v priemysle). Je ťažké posúdiť, či sú tieto politiky a opatrenia dostatočné na dosiahnutie cieľa, pretože nie všetky vplyvy boli vyčíslené (konkrétne chýbajú vplyvy opatrení týkajúcich sa budov) a aktuálne vyčíslené vplyvy dosahujú približne 53 % cielených úspor energie.

Pokiaľ ide o **budovy**, informácie v NEKP zostávajú obmedzené: stále chýbajú míľniky, merateľné ukazovatele pokroku, očakávané energetické a širšie prínosy a príspevok sektora budov k dosiahnutiu cieľa energetickej efektívnosti. V NEKP sa uvádzajú opatrenia pre sektor budov (vrátane verejného sektora), ale bez vyčíslenia vplyvov. Zatiaľ nebola predložená dlhodobá stratégia obnovy.

Energetická bezpečnosť

Vzhľadom na vysokú závislosť od dovozu energie je pre Slovensko prioritou zachovanie vysokej úrovne bezpečnosti dodávok. Slovensko plánuje ďalej rozšíriť svoju kapacitu **zásobníkov plynu** a zvýšiť diverzifikáciu svojich zdrojov dodávok plynu s cieľom pomôcť zvýšiť svoju bezpečnosť dodávok plynu.

V prípade sektora **ropy** sa v pláne Slovenska riešia relevantné otázky (napríklad zásoby ropy, pôvod dodávok, povinnosti spravovať zásoby, vykazovanie a núdzové postupy) a uvádza sa rozšírenie súčasnej ropovodnej siete s cieľom lepšie ju prepojiť s európskymi ropnými tranzitnými trasami. V pláne sa uvádzajú núdzové plány pre plyn, elektrickú energiu a ropu upravované platnými sektorovými predpismi.

Pokiaľ ide o bezpečnosť dodávok **jadrových palív**, Slovensko uvádza, že diverzifikácia a zníženie energetickej závislosti sú kľúčovými oblasťami, na ktorých je potrebné pracovať, ale nestanovuje žiadne konkrétne národné kľúčové ciele. Uvádzajú sa informácie o energetickej bezpečnosti, ale neboli stanovené žiadne konkrétne ciele.

V pláne sa načrtávajú politiky a opatrenia v oblasti energetickej bezpečnosti, ktoré sa považujú za dostatočné. Je však potrebné viac rozvinúť príspevok týchto politik a opatrení k celkovým cieľom dekarbonizácie.

Vnútrotný trh s energiou

Miera prepojenosti elektrických sietí Slovenska 43 % z roku 2017 značne prekračuje cieľ prepojenosti cezhraničnej prenosovej kapacity EÚ 15 % do roku 2030.

Vzhľadom na cieľ v oblasti elektrickej energie, ktorým je 27,3 % obnoviteľných zdrojov energie do roku 2030, plán poskytuje prehľad vývoja rôznych zdrojov **flexibility** potrebných na začlenenie rastúceho podielu energie z obnoviteľných zdrojov do elektrizačnej sústavy. Pokiaľ ide o nediskriminačnú účasť energie z obnoviteľných zdrojov na trhu, v pláne sa uvádzajú diskusie so zainteresovanými stranami podporujúcimi implementáciu balíka opatrení v oblasti čistej energie. Úvahy zahŕňajú aukcie v oblasti obstarávania výroby elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov. Dôležitým krokom smerujúcim k zvyšovaniu flexibility elektrizačnej sústavy sú plány na vybudovanie nového cezhraničného prepojovacieho vedenia medzi Slovenskom a Maďarskom v roku 2021, čím sa stane slovenská elektrizačná sústava odolnou a pripravenou na začlenenie novej výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov.

Prehľad súčasných **trhových podmienok** v oblastiach plynu a elektrickej energie nie je dostatočne podrobný, najmä pokiaľ ide o úroveň hospodárskej súťaže a likviditu trhov. Chýbajú výhľadové ciele a cieľové hodnoty v oblasti integrácie trhu s elektrinou, najmä opatrenia na zvýšenie hospodárskej súťaže na veľkoobchodných a maloobchodných trhoch vrátane pokroku smerom k plne trhovým cenám.

NEKP obsahuje konkrétne ciele pre ďalšiu **integráciu trhov** s elektrinou, ale chýba v ňom harmonogram a konkrétne kroky na ich dosiahnutie. V pláne sa neuvádza jasný časový rozvrh krokov na implementáciu prvkov koncepcie trhu z balíka opatrení v oblasti čistej energie. Riadenie preťaženia v strednej Európe si vyžaduje riešenie na regionálnej úrovni, ktoré umožní cezhraničný tok elektrickej energie a zároveň zabezpečuje bezpečnosť systému.

Pokiaľ ide o **energetickú chudobu**, Slovensko neuvádza počet zasiahnutých domácností, ale uvádza počet domácností, ktoré sa považujú za ohrozené chudobou. Slovensko nezahrnulo žiadne politiky ani opatrenia osobitne zamerané na boj proti energetickej chudobe, keďže ju nie je možné riešiť prostredníctvom energetickej politiky, ale len prostredníctvom sociálnej politiky.

Výskum, inovácie a konkurencieschopnosť

V pláne sa určili kľúčové oblasti a potreby financovania výskumu a vývoja na roky 2019 – 2023 s výhľadom do roku 2028. Takisto sa stanovili národné rozpočty určené na výskum. Chýbajú však konkrétne cieľové hodnoty pre výskum a inovácie.

Slovensko uznáva, že vedúce technologické postavenie v oblasti alternatívnej energie a zníženie spotreby energie prinesie veľké príležitosti v oblasti vývozu a priemyslu, čo pomôže posilniť rast a vytváranie pracovných miest. Uznáva, že obnoviteľné zdroje energie budú zohrávať hlavnú úlohu v prechode na čistý energetický systém, a identifikuje mnohé príležitosti, ktoré by

Slovensko mohlo využiť. Takisto uvádza, že cieľom štátnych programov výskumu a vývoja je podpora konkurencieschopnosti. Napriek tomu nie sú žiadne z týchto myšlienok premietnuté do cieľov ani opatrení v nasledujúcich častiach plánu.

Slovensko vo svojom NEKP zvažuje využívanie dekarbonizovaných plynov a vodíka ako spôsob zabezpečenia environmentálnej udržateľnosti. Podľa svojho NEKP Slovensko odhaduje, že do roku 2030 bude približne 1 % jeho cieľa v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov v sektore dopravy pokrývať priame využívanie vodíka (2 ktoe vodíka z celkového objemu 229 ktoe palív z obnoviteľných zdrojov energie). Schválenie národnej vodíkovej stratégie sa očakáva v roku 2021.

V pláne sa spomína **strategický plán pre energetické technológie**. Načrtáva sa v ňom však len účasť na pracovných skupinách v oblasti jadrovej bezpečnosti, zatiaľ čo v ňom ide aj o účasť v rámci štvrtí s pozitívnou energetickou bilanciou a v odvetvových pracovných skupinách zameraných na energetickú efektívnosť. Okrem toho Slovensko nepriraduje programy financovania ku každému plánu vykonávania a nevysvetľuje, ako strategický plán pre energetické technológie prispieva k dosahovaniu národných energetických a klimatických cieľov.

4. SÚDRŽNOSŤ, INTERAKCIA POLITÍK A INVESTÍCIE

Konečný národný energetický a klimatický plán Slovenska neobsahuje dostatok podrobností o **vzájomných prepojeniach** medzi politikami a opatreniami. V pláne sa zdôrazňuje vzťah medzi vplyvom zmeny klímy a energetickou efektívnosťou. Vplyv zmeny klímy sa však neuvádza ako riziko pre energetickú bezpečnosť, hoci národný adaptačný plán krajiny bude zahŕňať takéto opatrenia pre sektor energetiky. Zatiaľ čo sa plánuje väčšie využívanie biomasy na energiu, plán obsahuje len málo podrobností o pôvode a udržateľnosti tejto biomasy a zatiaľ neobsahuje informácie o potenciálnom vplyve na záchyt uhlíka v sektore LULUCF ani na biodiverzitu.

Slovensko v pláne uvádza prehľad **investičných potrieb** rozčlenených podľa sektora a podľa politiky, pričom sa tieto potreby porovnávajú so scenárom nezmeneného prístupu. Plán obsahuje podrobné rozčlenenie investičných potrieb podľa priemyslu, hospodárskych odvetví, dopravy, ako aj vybrané politické opatrenia, ako napríklad národný akčný plán pre energiu z obnoviteľných zdrojov alebo implementácia európskeho systému obchodovania s emisiami skleníkových plynov. Plán takisto obsahuje prehľad investičných potrieb pre štyri analyzované sektory (doprava, priemysel, služby, domácnosti), pokiaľ ide o náklady, ako sú kapitálové náklady, náklady na pohonné hmoty alebo emisie a energetické dane. Okrem toho na to, aby sa dosiahol cieľ 19,2 % OZE do roku 2030, vypočítalo podľa plánu ministerstvo hospodárstva investičné náklady na výrobu elektrickej energie vo výške 180 mil. EUR a na výrobu tepla vo výške 250 mil. EUR ročne. NEKP obsahuje dobré zhrnutie makroekonomického vplyvu plánovaných politík a opatrení.

Do konečného plánu bol zahrnutý zoznam **energetických dotácií** na obnoviteľné zdroje aj fosílna palivá bez ďalších podrobností o ich výške. Zoznam dotácií je v súlade s kategóriami dotácií identifikovanými v tretej správe Komisie o cenách energií a nákladoch na energiu v Európe [COM(2019) 1 final]. Do plánu neboli zahrnuté prijaté a plánované opatrenia na postupné rušenie energetických dotácií, najmä dotácií na fosílna palivá.

Plán zohľadňuje aspekty dekarbonizácie týkajúce sa **spravodlivej a férovej transformácie** a obsahuje informácie o vplyvoch prechodu na klimaticky neutrálne hospodárstvo na sociálnu oblasť, zamestnanosť a zručnosti. Analyzuje sa vplyv na zamestnanosť, a to najmä v rokoch 2040 – 2050. Predpokladá sa pokles miery zamestnanosti o 1 % v priemyselnom sektore vo všeobecnosti ako výsledok hospodárskej transformácie. Zdá sa, že to nie je výlučne výsledkom

klimatickej transformácie, keďže ide skôr o všeobecný predpoklad dlhodobého vývoja. Chýba analýza potrebných zručností alebo opatrení, ktoré by ich riešili, a okrem uznania skutočnosti, že starnutie obyvateľstva bude v nadchádzajúcich desaťročiach dôležitým faktorom, sa nehovori o vplyvoch na sociálnu oblasť.

Slovensko vo svojej národnej stratégii hospodárskej politiky do roku 2030 uznáva potenciál **obehového hospodárstva**, pokiaľ ide o znižovanie emisií skleníkových plynov. Opatrenia v oblasti odpadu boli doplnené o preventívne opatrenia a štruktúru pre obehovosť. Spomínajú sa takisto kľúčové sektory, ale stále je potrebné vymedziť konkrétne opatrenia.

V pláne sa zdôrazňuje dôležitosť **politiky v oblasti kvality ovzdušia a emisií do ovzdušia** spolu s inými politikami, keďže väčšinu opatrení na ochranu ovzdušia nie je možné vykonávať samostatne bez koordinácie s ovplyvnenými sektormi. Zároveň majú mnohé ciele a nástroje iných politik veľký potenciál pomôcť dosiahnuť ciele v oblasti ochrany ovzdušia. V pláne sa uznáva potreba koordinácie s cieľom zabezpečiť, aby boli dotknuté politiky v súlade s politikami a cieľmi v oblasti čistoty ovzdušia a aby sa maximalizovali synergické účinky. V súlade s uvedenými skutočnosťami boli príslušné sektorové plány a programy zohľadnené pri príprave národného programu znižovania emisií a výbere opatrení na zabezpečenie dosiahnutia záväzkov týkajúcich sa znižovania, najmä v oblastiach zmeny klímy a energie, dopravy, priemyslu a poľnohospodárstva.

Uznáva sa uplatňovanie **zásady prvoradosti energetickej efektívnosti** ako dôležitého prvku, ktorý by mohol viesť k viacerým dodatočným opatreniam, najmä pokiaľ ide o znižovanie emisií skleníkových plynov, ale v pláne sa podrobne nerozvíja konkrétne uplatňovanie zásady. Takisto sa spomína podpora energetickej efektívnej architektúry ako prostriedok na zvýšenie energetickej bezpečnosti, ale chýbajú úvahy o vedľajších prínosoch opatrení v oblasti energetickej efektívnosti alebo ich úlohe pri dosahovaní cieľov v rámci rozmeru vnútorného trhu.

Plán z veľkej časti spĺňa požiadavky na **transparentnosť údajov** a je v súlade s používaním európskych štatistík.

5. USMERNENIA K VYKONÁVANIU NÁRODNÉHO ENERGETICKÉHO A KLIMATICKÉHO PLÁNU A SÚVISLOSŤ S OBNOVOU PO KRÍZE SPÔSOBENEJ OCHORENÍM COVID-19

Slovensko musí rýchlo pokročiť vo vykonávaní svojho konečného národného energetického a klimatického plánu oznámeného Komisii 20. decembra 2019. Táto časť obsahuje usmernenia pre Slovensko k fáze vykonávania.

Táto časť sa takisto zaoberá súvislosťou medzi konečným plánom a snahami o obnovu po kríze spôsobenej ochorením COVID-19, pričom sa poukazuje na možné prioritné opatrenia v oblasti klimatickej a energetickej politiky, ktoré by Slovensko mohlo zvážiť pri vývoji svojho národného plánu podpory obnovy a odolnosti v kontexte Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti¹³.

¹³ Dňa 17. septembra 2020 Komisia predložila Ročnú stratégiu udržateľného rastu na rok 2021 [COM(2020) 575 final], ako aj usmernenia určené na pomoc členským štátom pri príprave a predkladaní svojich plánov podpory obnovy a odolnosti zrozumiteľným spôsobom bez toho, aby boli dotknuté rokovania o návrhu nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti v Európskom parlamente a Rade [pracovný dokument útvarov Komisie s názvom Usmernenia členským štátom – plány podpory obnovy a odolnosti, SWD(2020) 205 final].

Usmernenia k vykonávaniu národného energetického a klimatického plánu

V roku 2019 sa Slovensko zaviazalo k dosiahnutiu uhlíkovej neutrality do roku 2050. V oblasti zníženia emisií skleníkových plynov mimo ETS má Slovensko za cieľ zníženie o 12 % v porovnaní s rokom 2005 podľa nariadenia o spoločnom úsilí, ale v konečnom pláne zvýšilo Slovensko svoju národnú ambíciu na zníženie o 20 %. Stále by bolo potrebné posúdiť existujúce opatrenia a plánované politiky a opatrenia, aby sa stanovilo, či postačujú na dosiahnutie zníženia o 20 %.

Príspevok Slovenska k cieľu EÚ v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov na rok 2030 nie je ambiciózny v porovnaní s podielom vyplývajúcim zo vzorca v prílohe II k nariadeniu o riadení energetickej únie. Podobne je aj príspevok Slovenska k cieľu v oblasti energetickej efektívnosti na rok 2030 málo ambiciózny. V pláne Slovenska sa ponecháva priestor na zvýšenie jeho ambície v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov, ako aj energetickej efektívnosti s cieľom viac prispieť ku klimatickým a energetickým cieľom EÚ a urýchliť zelenú transformáciu.

Pokiaľ ide o **obnoviteľné zdroje energie**, Slovensko sa zaviazalo zvýšiť podiel obnoviteľných zdrojov energie na hrubej konečnej spotrebe energie na 19,2 % v roku 2030. Dosiahnutie vyššieho podielu obnoviteľných zdrojov energie na hrubej konečnej spotrebe energie do roku 2030 by si vyžadovalo dodatočné politiky a opatrenia na obnovenie istoty investorov na základe konkrétnejšieho a podrobnejšieho plánovania zdrojov na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov. V súčasnosti je hlavným zdrojom bioenergia, zatiaľ čo potenciál sektora elektrickej energie a dopravy zostáva nevyužitý. Dôležitým prvkom pri využívaní tohto potenciálu by bolo opätovné spustenie aukcií na podporu zariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov veľkého rozsahu, podpora trhových priamych zmlúv (zmluvy o nákupe elektrickej energie) a zníženie rizika investorov opätovným ustanovením práva na pripojenie k sieti. V ďalších sektoroch by dodatočné reformy a investície do elektromobility a zvyšovania úrovne diaľkového vykurovania a chladenia umožnili vyššiu ambíciu nad rámec NEKP.

Pokiaľ ide o **energetickú efektívnosť**, Slovensku by prospelo prijatie a vykonávanie dodatočných politík a opatrení, ktorými by sa do roku 2030 dosiahli dodatočné úspory energie. Náležité vykonávanie mnohých navrhovaných opatrení bude kľúčové pre dosiahnutie očakávaných úspor energie. Na zabezpečenie dosiahnutia cieľa týkajúceho sa povinných úspor energie podľa článku 7 smernice o energetickej efektívnosti by bol užitočný podrobný rozbor všetkých prvkov vyžadovaných v prílohe III k nariadeniu o riadení energetickej únie. Slovensko sa takisto vyzýva, aby uplatňovalo zásadu „prvoradosti energetickej efektívnosti“ vo všetkých rozmeroch plánovania energetického systému s prihliadnutím na vedľajšie prínosy opatrení v oblasti energetickej efektívnosti a aby využívalo finančné prostriedky určené na zelenú transformáciu na financovanie politiky v oblasti energetickej efektívnosti.

Zlepšovanie energetickej efektívnosti budov – najmä verejných budov a rodinných domov – má veľký potenciál urýchliť dosahovanie úspor energie a prispieť k obnove hospodárstva po pandémie ochorenia COVID-19. V nadväznosti na rozvoj iniciatívy na **vlnu obnovy**¹⁴ má Slovensko priestor na zintenzívnenie snáh o zlepšenie energetickej hospodárnosti existujúceho fondu budov pomocou osobitných opatrení, cieľov a krokov, pričom môže venovať náležitú pozornosť energetickej chudobe. Ďalšiu podporu na obnovu verejných a súkromných budov by

¹⁴ Oznámenie s názvom Vlna obnovy pre Európu – ekologizácia našich budov, tvorba pracovných miest, zlepšovanie životných podmienok, COM(2020) 662 a SWD(2020) 550.

bolo možné poskytnúť prostredníctvom zvýšeného verejného financovania a doplnenia rozpočtu EÚ a národných rozpočtov súkromnými financiami kombináciou grantov, pôžičiek, záruk a úverových dotácií. Očakáva sa, že Slovensko predloží odolnú a komplexnú dlhodobú stratégiu obnovy v súlade s článkom 2a smernice o energetickej hospodárnosti budov. Dlhodobá stratégia obnovy je potrebná na stanovenie plánu na dekarbonizáciu do roku 2050 s ambicióznymi míľnikmi na roky 2030, 2040 a 2050, merateľnými ukazovateľmi pokroku, očakávanými energetickými a širšími prínosmi, opatreniami a krokmi na obnovu fondu budov a náležitou finančnou zložkou s mechanizmami na mobilizáciu verejných a súkromných investícií.

Pokiaľ ide o **energetickú chudobu**, Slovensko sa vyzýva, aby preskúmalo odporúčanie Komisie zo 14. októbra 2020 o energetickej chudobe a jeho sprievodný pracovný dokument útvarov Komisie, v ktorom sa poskytujú usmernenia k vymedzeniu a vyčísleniu počtu domácností trpiacich energetickou chudobou a k podpore na úrovni EÚ dostupnej pre politiky a opatrenia členských štátov v oblasti energetickej chudoby. Energetickú chudobu by bolo okrem iných opatrení možné riešiť prostredníctvom osobitnej podpory pre sociálne inovatívne riešenia a sociálne podniky, ktoré pracujú na riešení tejto výzvy (napr. kampane na zvyšovanie informovanosti o energii, rekvalifikácia nezamestnaných ako energetických poradcov, podpora družstiev pri inštalácii ekologických zariadení, nákup domácich úsporných zariadení, ktoré budú sociálne podniky prenajímať).

Pokiaľ ide o **energetickú bezpečnosť**, Slovensku by prospelo, keby objasnilo opatrenia v oblasti bezpečnosti dodávok elektrickej energie, najmä čo sa týka a) krokov na vykonávanie ustanovení balíka opatrení v oblasti čistej energie vrátane primeranosti elektrizačnej sústavy a b) uskladňovacej a výrobnnej kapacity, ako aj časového rozvrhu hlavných krokov plánovanej výstavby novej prečerpávacej vodnej elektrárne. Okrem toho sa Slovensko vyzýva, aby do NEKP zahrnulo konkrétne opatrenia na zachovanie a posilnenie kybernetickej bezpečnosti v energetickom sektore. Na záver vzhľadom na väčšiu úlohu, ktorú má zohrávať výroba jadrovej energie, by Slovensku prospela implementácia dlhodobej stratégie na diverzifikáciu dodávky jadrových palív.

V súvislosti s **vnútorným trhom s energiou** by Slovensku prospeli opatrenia na zvýšenie hospodárskej súťaže na veľkoobchodných a maloobchodných trhoch vrátane pokroku smerom k plne trhovým cenám a reforiem, ktoré znížia relatívnu cenu elektrickej energie v porovnaní s plynom (v dôsledku tzv. G-komponentu). Slovensko by muselo zabezpečiť súlad medzi opatreniami v oblasti vnútorného trhu s energiou a celkovými cieľmi v oblasti dekarbonizácie s osobitným zameraním na plánované rozšírenie výroby a spotreby fosílnych palív.

Slovensku by prospelo vymedzenie jasných ukazovateľov na sledovanie dosahovania míľnikov smerujúcich k cieľom v oblasti **výskumu a inovácií a konkurencieschopnosti**. Časom bude zhromažďovanie detailných údajov o výskume, inováciách a konkurencieschopnosti užitočné na posilnenie tohto procesu. Slovensko by muselo zabezpečiť prepojenie s uskutočňovanými aktivitami strategického plánu pre energetické technológie. Slovensku by takisto prospelo ďalšie posilnenie prepojenia medzi cieľom konkurencieschopnosti a politikami a opatreniami, ktoré sa majú zaviesť v rôznych sektoroch do roku 2030.

Slovensko odhaduje, že pokiaľ ide o **investičné náklady**, bude musieť v priebehu desiatich rokov investovať 4,3 miliardy EUR, aby dosiahlo svoj príspevok v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov, zatiaľ čo v iných rozmeroch Slovensko uvádza len vybrané investičné potreby pri určitých politikách a opatreniach. Slovensku by prospela finalizácia vyčíslenia jeho investičných

potrieb a jeho doplnenie o komplexné posúdenie celkových investičných potrieb na dosiahnutie cieľov konečného NEKP. Prístup Slovenska k investovaniu do zelenej transformácie sa zameriava na energiu z obnoviteľných zdrojov, energetickú efektívnosť a dopravu. Pokiaľ ide o energetickú efektívnosť domácností a podnikov, po roku 2030 sa investície budú prudko zvyšovať. Z analýzy Slovenska vyplýva pozitívny vplyv investícií na HDP, najmä z dlhodobého hľadiska. Očakáva sa však, že pokles spotreby energie bude vo veľkej miere stimulovaný politikami na zmiernenie emisií mimo krajiny. Výhľadové a stabilné politické rámce by pomohli usmerňovať investičné rozhodnutia podnikov a domácností a stimulovať prednostné uskutočňovanie investícií aj v súkromnom sektore. Platí to najmä pre sektor energie z obnoviteľných zdrojov, v ktorom bola prvá aukcia na podporu z februára 2020 zrušená a súkromné investície v sektore stagnujú. Investičné snahy v oblasti zelenej transformácie by sa takisto mohli prepojiť s akčným plánom pre transformáciu regiónu Horná Nitra, v rámci ktorého sa plánuje postupné ukončenie ťažby uhlia a výroby elektrickej energie spaľovaním uhlia do roku 2023.

Slovensko sa vyzýva, aby pokračovalo v nepretržitých snahách v oblasti **regionálnej spolupráce** zameraných na zintenzívnenie výmen a iniciatív, ktoré umožnia vykonávanie jeho národného energetického a klimatického plánu, najmä pokiaľ ide o príslušné cezhraničné otázky vrátane otázok v kontexte skupiny na vysokej úrovni pre energetickú konektivitu v strednej a juhovýchodnej Európe (CESEC). Slovensko sa takisto vyzýva, aby lepšie využívalo potenciál **viacúrovňových dialógov v oblasti klímy a energie** a aktívne spolupracovalo s regionálnymi a miestnymi orgánmi, so sociálnymi partnermi, s mimovládnyimi organizáciami, podnikateľskou komunitou, investormi a ďalšími relevantnými zainteresovanými stranami a diskutovalo s nimi o rôznych scenároch plánovaných v rámci jeho energetickej politiky a politiky v oblasti klímy.

Slovensko sa vyzýva, aby rozšírilo a aktualizovalo identifikáciu a vykazovanie **energetických dotácií** vypracovaním úplnejšieho súpisu a podniklo kroky na postupné rušenie týchto dotácií, najmä dotácií na fosílna palivá. Zelenú transformáciu na Slovensku by ďalej výrazne podporilo urýchlené rušenie dotácií na fosílna palivá identifikovaných v národnom energetickom a klimatickom pláne a v nedávnych analýzach Komisie. Zahŕňalo by to ďalší vývoj a implementáciu konkrétnych plánov so sprievodnými harmonogramami spojených s opatreniami na zmiernenie rizika energetickej chudoby domácností.

Pokiaľ ide o všetky investície, ktorými sa vykonáva národný energetický a klimatický plán, Slovensko sa vyzýva, aby zabezpečilo, že budú v súlade s národnými, regionálnymi alebo miestnymi plánmi na **zníženie znečistenia ovzdušia**, ako sú národný program riadenia znečisťovania ovzdušia a príslušné plány riadenia kvality ovzdušia.

Slovensko sa vyzýva, aby pri vykonávaní svojho plánu **čo najlepšie využívalo rôzne dostupné zdroje financovania** kombinovaním navýšeného verejného financovania na všetkých úrovniach (celoštátne a miestne finančné prostriedky, ako aj finančné prostriedky EÚ) a využívaním a prilákaním súkromného financovania. Tabuľky 1 a 2 v prílohe I obsahujú prehľad zdrojov financovania EÚ, ktoré by mali byť k dispozícii pre Slovensko počas nadchádzajúceho viacročného obdobia financovania (2021 – 2027), ako aj prehľad návrhov projektov na financovanie z prostriedkov EÚ, ktoré sú určené všetkým členským štátom a spoločnostiam. V nadchádzajúcom období sa Európska rada zaviazala k zohľadňovaniu opatrení v oblasti klímy vo všetkých programoch a nástrojoch EÚ a k celkovému cieľu venovať aspoň 30 % finančných prostriedkov EÚ na podporu cieľov v oblasti klímy. Zároveň by výdavky EÚ mali byť v súlade s Parížskou dohodou a zásadou Európskej zelenej dohody „nespôsobiť škodu“. Na úrovni EÚ

bude mať Slovensko k dispozícii finančné prostriedky z inovačného fondu a modernizačného fondu, pričom budú takisto založené na príjmoch z aukcií emisných kvót podľa systému EÚ na obchodovanie s emisiami.

Spojitosť s obnovou po kríze spôsobenou ochorením COVID-19

Veľká väčšina konečných národných energetických a klimatických plánov členských štátov bola vypracovaná pred krízou spôsobenou ochorením COVID-19 a v predkladanom pracovnom dokumente útvarov Komisie sa posudzuje plán Slovenska v tomto kontexte. Napriek tomu sa pri vykonávaní konečného integrovaného národného energetického a klimatického plánu Slovenska bude musieť plne zohľadňovať kontext obnovy po pandémie ochorenia COVID-19.

V súvislosti s Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti, ktorý má začať fungovať 1. januára 2021, **predstavuje konečný plán pre Slovensko silný základ pre koncipovanie aspektov jeho národného plánu podpory obnovy a odolnosti týkajúcich sa klímy a energie** a pre dosahovanie širších cieľov podľa Európskej zelenej dohody.

Najmä pripravené investičné projekty načrtnuté v pláne, ako aj kľúčové podporné reformy, ktorými sa okrem iného riešia investičné prekážky, by bolo potrebné v maximálnej miere uskutočniť prednostne. Spojitosť medzi investíciami a reformami je mimoriadne relevantná pre národné plány podpory obnovy a odolnosti, aby sa zabezpečila obnova v krátkodobom až strednodobom horizonte a posilnila sa odolnosť v dlhodobom horizonte. Plány členských štátov na podporu obnovy a odolnosti by predovšetkým mali účinne riešiť výzvy v relevantných oblastiach politiky stanovené v odporúčaní pre jednotlivé krajiny, ktoré prijala Rada.

Okrem toho **Komisia dôrazne nabáda členské štáty, aby do svojich plánov podpory obnovy a odolnosti zahrnuli investície a reformy vo viacerých hlavných oblastiach**¹⁵. Predovšetkým hlavné iniciatívy Naštartujme (power up), Renovujme (renovate) a Dobíjajme a dotankujme (recharge and refuel) priamo súvisia s opatreniami v oblasti energetiky a zmeny klímy a s obsahom konečných národných energetických a klimatických plánov. Opatrenia v rámci hlavnej iniciatívy Rekvalifikujme a zlepšujme zručnosti (reskill and upskill) sú takisto kľúčové na podporu klimatickej a energetickej transformácie vo všetkých členských štátoch.

Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti zasa poskytne príležitosti na urýchlenie zelenej transformácie Slovenska a zároveň prispeje k hospodárskej obnove. V záujme dodržania záväzku Európskej rady dosiahnuť cieľ zohľadňovania problematiky klímy vo výške 30 % vo viacročnom rámci aj v rámci nástroja Next Generation EU bude musieť plán Slovenska na podporu obnovy a odolnosti obsahovať minimálne 37 % výdavkov súvisiacich s klímou. Reformy a investície by mali účinne riešiť politické výzvy stanovené v odporúčaní pre jednotlivé krajiny vydané v rámci európskeho semestra a budú musieť dodržiavať zásadu „nespôsobovať škodu“.

Na základe konečného národného energetického a klimatického plánu Slovenska a investičných a reformných priorít identifikovaných pre Slovensko v rámci európskeho semestra **útvary Komisie vyzývajú Slovensko, aby pri vypracúvaní národného plánu podpory obnovy a odolnosti zvážilo tieto investičné a reformné opatrenia súvisiace s klímou a energiou:**

¹⁵ Pozri Ročnú stratégiu udržateľného rastu na rok 2021 [COM(2020) 575 final], s. 9 – 12.

- opatrenia na podporu energetickej efektívnosti budov, najmä investovaním do obnovy budov a výmeny domácich vykurovacích systémov a reformovaním investičného rámca v oblasti sociálneho bývania,
- opatrenia na podporu rozvoja energie z obnoviteľných zdrojov, investovanie do energetickej infraštruktúry a pokrok v postupnom vyradovaní uhlia urýchlením vykonávania akčného plánu pre transformáciu Hornej Nitry a iných transformujúcich sa regiónov,
- opatrenia na modernizáciu systému mobility, a to aj podporou investícií do udržateľnej infraštruktúry mobility a mestskej dopravy.

Uvedené opatrenia majú orientačnú povahu a nemajú byť úplné. Ich cieľom je usmernenie úvah v rámci prípravy národného plánu podpory obnovy a odolnosti. Nepredurčujú stanovisko Komisie k opatreniam, ktoré sa majú navrhnúť. Toto stanovisko musí byť okrem iného v súlade s dohodnutým legislatívnym textom o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti.

**PRÍLOHA I: POTENCIÁLNE FINANCOVANIE SLOVENSKA ZO ZDROJOV EÚ,
ROKY 2021 – 2027**

Tabuľka 1: Dostupné finančné prostriedky EÚ, 2021 – 2027: záväzky, v miliardách EUR

Program	Suma	Poznámky
Fondy politiky súdržnosti (EFRR, ESF+, Kohézny fond)	12,4	V bežných cenách. Zahŕňa financovanie európskej územnej spolupráce. Nezahŕňa sumy prevedené do Nástroja na prepájanie Európy.
Spoločná poľnohospodárska politika – Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka a priame platby z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu	4,7	V bežných cenách. Záväzky v rámci viacročného finančného rámca.
Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti	5,8	V cenách z roku 2018. Orientačný balík grantov, súčet za roky 2021 – 2022 a odhadované záväzky na rok 2023. Na základe prognóz HDP vypracovaných Komisiou v lete 2020.
Fond na spravodlivú transformáciu	0,4	V cenách z roku 2018. Záväzky v rámci viacročného finančného rámca (VFR) a nástroja Next Generation EU.
Modernizačný fond	0,8	Aproximácia: 7/10 emisných kvót pridelených v rámci ETS na zabezpečenie príjmu Modernizačného fondu predbežne pridelených členskými štátmi na roky 2021 – 2030 za predpokladu ceny uhlíka 20 EUR/t.
Príjem z aukcií ETS	1,7	Orientačný: priemer skutočných príjmov z aukcií za roky 2018 a 2019 vynásobený siedmimi. Sumy v rokoch 2021 až 2027 budú závisieť od množstva a ceny vydražených kvót.

Tabuľka 2: Finančné prostriedky EÚ dostupné pre všetky členské štáty, 2021 – 2027, v miliardách EUR

Program	Suma	Poznámky
Horizont Európa	91,0	V bežných cenách. Zahŕňa kredity v rámci nástroja Next Generation EU.
InvestEU	9,1	V bežných cenách. Závazky v rámci viacročného finančného rámca (VFR) a nástroja Next Generation EU. Zahŕňa fond InvestEU (rozpočtová záruka pre verejné a súkromné investície) a poradenské centrum (technická pomoc). Nezohľadňuje rozpočtové prostriedky dostupné pre prijímateľov prostredníctvom implementujúcich partnerov, ako je napríklad Európska investičná banka.
Nástroj na prepájanie Európy	24,1	V bežných cenách. Závazok v oblasti dopravy zahŕňa príspevok prevedený z Kohézneho fondu. Nezahŕňa finančné prostriedky vojenskej mobility Nástroja na prepájanie Európy na infraštruktúru s dvojakým využitím.
<ul style="list-style-type: none"> • Doprava • Energetika 	5,8	
Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti	360,0	V cenách z roku 2018. Nepridelené záväzky na úvery. Úvery pre každý členský štát nepresiahnu 6,8 % jeho hrubého národného príjmu.
Nástroj technickej pomoci	0,9	V bežných cenách.
Program pre životné prostredie a ochranu klímy (LIFE)	5,4	V bežných cenách.
Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka	8,2	V bežných cenách. Závazky v rámci nástroja Next Generation EU.
Inovačný fond	7,0	Aproximácia: 7/10 emisných kvót pridelených v rámci ETS na zabezpečenie príjmu Inovačného fondu na roky 2021 – 2030 za predpokladu ceny uhlíka 20 EUR/t.

Poznámka k obom tabuľkám

Údaje o programoch v rámci rozpočtu EÚ zahŕňajú návrhy v rámci nadchádzajúceho viacročného finančného rámca a takisto ich posilnenie v rámci nástroja Next Generation EU mimo rozpočtu EÚ, pokiaľ nie je uvedené inak.

Údaje uvádzané v tomto dokumente sa zakladajú na záveroch Európskej rady zo 17. – 21. júla 2020. Nepredurčujú však výsledok prebiehajúcich diskusií medzi Európskym parlamentom a Radou o prvkoch balíka obnovy, ako je viacročný finančný rámec, sektorové programy, ich štruktúra a rozpočtové balíky, ktoré budú uzavreté v súlade s príslušným postupom schvaľovania.

Pri väčšine z uvedených fondov je podpora klimatickej a energetickej transformácie jedným z mnohých cieľov. V nadchádzajúcom období sa však Európska rada zaviazala k zohľadňovaniu opatrení v oblasti klímy vo všetkých programoch a nástrojoch EÚ a k celkovému cieľu venovať aspoň 30 % finančných prostriedkov EÚ na podporu cieľov v oblasti klímy. Výdavky EÚ by takisto mali byť v súlade s Parížskou dohodou a zásadou Európskej zelenej dohody „nespôsobať škodu“.

Niektoré programy uvedené v tabuľke 2 poskytujú financovanie prostredníctvom verejných výziev spoločnostiam, nie verejným správam.

PRÍLOHA II – PODROBNÉ POSÚDENIE TOHO, AKO BOLI ZOHLADNENÉ ODPORÚČANIA KOMISIE

Odporúčania		Posúdenie	
Dekarbonizácia – skleníkové plyny	žiadne odporúčanie	neuvádza sa	–
Dekarbonizácia – obnoviteľné zdroje energie	Výrazne zvýšiť úroveň ambícií na rok 2030 na podiel energie z obnoviteľných zdrojov aspoň 24 % ako príspevok Slovenska k cieľu Únie v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov na rok 2030 v zmysle vzorca uvedeného v prílohe II k nariadeniu (EÚ) 2018/1999 a po náležitom zvážení relevantných okolností a vnútroštátnych obmedzení.	čiastočne zohľadnené	Slovensko navrhuje 19,2 % podiel energie z obnoviteľných zdrojov na hrubej konečnej energetickej spotrebe do roku 2030 v porovnaní s cieľom 14 % do roku 2020. Celkový príspevok zostáva pod úrovňou výsledku podľa vzorca v prílohe II k nariadeniu o riadení energetickej únie, v ktorom sa pre Slovensko odhaduje 24 % podiel energie z obnoviteľných zdrojov do roku 2030. V nadväznosti na odporúčanie Komisie uviesť vysvetlenie nízkych ambícií sa v konečnom pláne odkazuje na modelovanie PRIMES, výsledkom ktorého je 19 % podiel pre Slovensko, a udáva sa, že päť ministerstiev slovenskej vlády sa postavilo proti vyššej ambícii 20 %. Slovensko nezohľadňuje mechanizmy spolupráce v oblasti OZE na využitie „lepšieho potenciálu inde v EÚ“.
	Zahrnúť do konečného integrovaného národného energetického a klimatického plánu orientačnú trajektóriu, ktorou sa v súlade s uvedeným podielom dosiahnu všetky referenčné body podľa článku 4 písm. a) bodu 2 nariadenia (EÚ) 2018/1999, a to vzhľadom na potrebu zvýšiť úroveň úsilia o kolektívne dosiahnutie tohto cieľa.	zohľadnené v plnej miere	Orientačná trajektória na dosiahnutie v roku 2030 príspevku vo výške 19,2 % je zahrnutá a spĺňa referenčné body na roky 2022, 2025 a 2027.
	Predložiť podrobné a vyčíslené politiky a opatrenia, ktoré sú v súlade s povinnosťami stanovenými v smernici 2018/2001.	čiastočne zohľadnené	Konečný plán obsahuje prehľad existujúcich a plánovaných politík a opatrení v oblasti OZE, ktorý v návrhu nebol. Základom je zreformovaný zákon o obnoviteľných zdrojoch energie, ktorý nadobudol účinnosť v roku 2019, ako aj niekoľko ďalších opatrení, ktoré sú podľa všetkého zahrnuté v transpozícii smernice o energii z obnoviteľných zdrojov, pri ktorých sa neuvádza oveľa viac podrobností. Opatrenia sú opísané stručne a pri niekoľkých opatreniach sa v pláne takisto uvádza dĺžka ich účinnosti. Vplyv

			<p>opatrení však nie je vyčíslený a v pláne sa napríklad neopisuje to, akým spôsobom je obmedzenie vlastnej spotreby v súlade s cieľom OZE. Takisto nie je jasné, ktoré opatrenia boli doplnené alebo navýšené s cieľom zabezpečiť dodatočný podiel 1,2 % percenta v konečnom pláne. V pláne sa takisto nevysvetľuje, ako je možné z krátkodobého hľadiska dosiahnuť zvrátenie vývoja (stagnácia päť rokov na úrovni približne 11 %), keď sa napríklad za celý rok 2019 neuskutočnila plošná aukcia OZE napriek pôvodnému plánu).</p> <p>Pokiaľ ide o sektor vykurovania a chladenia, konečný NEKP zahŕňa niekoľko politických opatrení na dosiahnutie cieľa zvýšenia podielu energie z obnoviteľných zdrojov na vykurovaní a chladení. Tieto opatrenia však stále nepostačujú na dosiahnutie požadovaného zvýšenia.</p> <p>Pokiaľ ide o dopravu, hlavným opatrením je povinnosť v oblasti palív a budúca podpora biometánu a pokročilých palív, hoci to nie je konkretizované.</p> <p>Sú zahrnuté opatrenia týkajúce sa vlastnej spotreby, ale žiadne opatrenia v súvislosti s komunitami OZE, PPA (zmluvy o nákupe elektrickej energie) a modernizáciou (repowering).</p>
	<p>Zvýšiť úroveň ambícií v sektore vykurovania a chladenia, aby sa dosiahol orientačný cieľ uvedený v článku 23 smernice (EÚ) 2018/2001, a zaviesť primerané opatrenia na splnenie cieľa v odvetví dopravy uvedeného v článku 25 smernice (EÚ) 2018/2001.</p>	<p>čiastočne zohľadnené</p>	<p>Využívanie energie z obnoviteľných zdrojov na vykurovanie a chladenie sa má zvýšiť z 13 % v roku 2020 na 19 % v roku 2030, čo predstavuje nárast o 1,4 % v porovnaní s návrhom NEKP (súčasný podiel predstavuje len 10,6 %). Ročný priemerný nárast na obdobie 2020 – 2025 je 0,68 percentuálneho bodu ročne, zatiaľ čo na roky 2025 – 2030 je zvýšenie na úrovni 0,58 percentuálneho bodu ročne, čo nie je v súlade s úrovňou 1,3 percentuálneho bodu ročne zakotvenou v smernici. Uvádza sa stručný opis objemu dodatočnej výroby a potreby tepla z obnoviteľných zdrojov energie potrebných na dosiahnutie úrovne 1,3 %.</p> <p>Pokiaľ ide o diaľkové vykurovanie a chladenie, od roku 2021 bude stanovený povinný 1 percentuálny bod ročne, pričom v NEKP sa v podstate opakujú povinnosti zo smernice o energii z obnoviteľných</p>

			<p>zdrojov, ktoré majú byť transponované. V NEKP sa uvádza, že je potrebné vybudovať novú infraštruktúru diaľkového vykurovania a chladenia, no táto potreba nie je ďalej vyčíslená ani riešená. V pláne sa uvádzajú jednotlivé opatrenia, ako je zníženie DPH, ale nepredkladá sa komplexná stratégia pre sektor.</p> <p>Slovensko očakáva, že biomasa/biometán bude v roku 2030 predstavovať 75 % tepla z obnoviteľných zdrojov energie, pričom zvyšné teplo z obnoviteľných zdrojov energie bude pochádzať zo slnečnej tepelnej energie, z energie z prostredia z tepelných čerpadiel a z geotermálnej energie.</p> <p>Konečný plán obsahuje sektorový podiel energie z obnoviteľných zdrojov v doprave na úrovni 14 % v roku 2030 (v porovnaní s východiskovou hodnotou 8,9 % v roku 2020) oproti súčasnej úrovni 6,96 %, čím sa dosahuje minimálna povinnosť. Takmer 90 % sa v roku 2030 zakladá na bioenergii s nízkou úrovňou prieniku elektrifikácie, najmä v cestnej doprave. Úloha pokročilých biopalív sa v roku 2030 posilní (pričom v konečnom NEKP sa oznamuje povinnosť dodávateľov palív miešať palivá od roku 2019 a uvádzajú sa opatrenia týkajúce sa druhej generácie bez podrobností o druhu podpory a rozsahu ani o nadobudnutí účinnosti). Hoci je uvedené rozčlenenie príspevku energie z obnoviteľných zdrojov v sektore dopravy podľa palív, Slovensko neuvádza podrobný výpočet cieľa v oblasti dopravy, ako to vyžaduje smernica o energii z obnoviteľných zdrojov, ktorý by zohľadňoval príspevky všetkých oprávnených palív, ako aj uplatniteľné multiplikátory a stropy. V konečnom NEKP sa oznamujú opatrenia od roku 2019/2020 týkajúce sa infraštruktúry pre alternatívne palivá a podpory na nákup elektrických vozidiel bez informácií o celkovej výške a trvaní alebo očakávanom hospodárskom vplyve.</p>
	<p>Predložiť konkrétne opatrenia na zníženie administratívneho zaťaženia a opatrenia súvisiace s podpornými rámcami pre samospotrebu OZE a komunity OZE v súlade s článkami 21 a 22 smernice (EÚ) 2018/2001.</p>	<p>čiastočne zohľadnené</p>	<p>V pláne sa opisuje agentúra SEIA ako jednotné kontaktné miesto, ktoré má byť zriadené, ale neopisujú sa žiadne opatrenia na jednoduchšie povoľovanie/pripojenie do siete, ktoré bolo v minulosti problémom. Žiadne pravidlá pre modernizáciu, hoci sa v NEKP uvádza, že do roku 2025/2026 sa očakáva zrušenie podpory a odpojenie 500 MWe FV.</p>

			<p>Sú zahrnuté a opísané opatrenia týkajúce sa samospotreby, napr. pokračovanie projektu Zelená domácnostiam (<10 kW) a miestna výroba elektrickej energie (<500 kW). V konečnom NEKP sa uvádza, že pokiaľ ide o samospotrebu, neexistujú žiadne prekážky okrem finančných.</p> <p>Žiadne informácie o podpornom rámci pre komunity OZE a zmluvách o nákupe elektrickej energie.</p>
	<p>Poskytnúť ďalšie podrobnosti o konkrétnych opatreniach na zabezpečenie udržateľnosti dodávok a využitia biomasy v energetike vzhľadom na významný podiel biomasy v energetickom mixe Slovenska, a najmä na účely vykurovania a chladenia.</p>	<p>čiastočne zohľadnené</p>	<p>Očakáva sa, že bioenergia bude do roku 2030 predstavovať 75 % dodávok tepla z obnoviteľných zdrojov energie a takmer 90 % v doprave. V prípade elektrickej energie sa do roku 2030 uvádza podiel 11 % pevnej biomasy a 14,9 % bioplynu/metánu. Konečný NEKP obsahuje trajektórie pre využívanie bioenergie a údaje o zdroji paliva pre vykurovanie a chladenie (všetko lesná biomasa), ale nie v prípade dopravy a elektrickej energie. V NEKP sa uvádza, že súčasné využívanie lesnej biomasy je na úrovni 51 % potenciálu a do roku 2030 by udržateľnosť nemala byť problémom. Neuvádzajú sa žiadne informácie o dovážanej bioenergii ani udržateľnosti inej ako lesnej biomasy. Nie je jasné, koľko odpadového tepla sa využije v priebehu desaťročia. V NEKP sa oznamujú nové opatrenia od roku 2022 na podporu biometánu a vodíka a zhodnocovania odpadu, ale neuvádzajú sa žiadne podrobnosti o rozsahu, trvaní ani hospodárskom posúdení.</p>
Energetická efektívnosť	<p>Zvýšiť úroveň ambícií v oblasti konečnej aj primárnej energetickej spotreby vzhľadom na potrebu zintenzívniť úsilie o dosiahnutie cieľa Únie na rok 2030 v oblasti energetickej efektívnosti.</p>	<p>čiastočne zohľadnené</p>	<p>V konečnom NEKP sa uvádza o niečo vyššia úroveň ambícií v porovnaní s návrhom, ale stále je nízka, pokiaľ ide o primárnu energetickú spotrebu, a relatívne nízka, pokiaľ ide o konečnú energetickú spotrebu. Slovensko tvrdí, že jeho príspevky sú už ambiciózne.</p>
	<p>Podporiť to politikami a opatreniami, ktoré prinesú ďalšie úspory energie do roku 2030. Poskytnúť riadnu kvantifikáciu úspor energie očakávaných v dôsledku plánovaných politík a opatrení ako súčasť podrobnejšieho posúdenia vplyvu.</p>	<p>čiastočne zohľadnené</p>	<p>Hoci boli do konečného NEKP doplnené nové opatrenia (napr. regionálne energetické centrá), zdá sa, že politiky a opatrenia celkovo nadväzujú na základ stanovený v návrhu NEKP. Opatrenia podľa článku 7 sú opísané oveľa podrobnejšie, ale nie sú uvedené všetky politické opatrenia a chýbajú podrobnosti o úsporách energie – aktuálne vyčíslené vplyvy dosahujú približne 53 % cielených úspor energie. Poskytnuté informácie o obnove fondu budov zostávajú obmedzené, keďže chýba dlhodobá stratégia obnovy.</p>

Energetická bezpečnosť	Konkretizovať opatrenia na podporu cieľov energetickej bezpečnosti v oblasti diverzifikácie a znižovania energetickej závislosti vrátane opatrení na zabezpečenie flexibility a dlhodobých dodávok jadrových materiálov a paliva vzhľadom na rozvoj kapacít na výrobu jadrovej energie.	čiastočne zohľadnené	Pokiaľ ide o energetickú bezpečnosť, Slovensko dostalo odporúčanie konkretizovať opatrenia na podporu cieľov energetickej bezpečnosti v oblasti diverzifikácie a znižovania energetickej závislosti vrátane opatrení na zabezpečenie flexibility a dlhodobých dodávok jadrových materiálov a paliva vzhľadom na rozvoj kapacít na výrobu jadrovej energie. Toto odporúčanie bolo čiastočne zohľadnené. V pláne sa odkazuje na diskusie o dodávkach alternatívneho jadrového paliva, ale bez poskytnutia konkrétnych podrobností.
Vnútny trh s energiou	Určiť výhľadové ciele a cieľové hodnoty, pokiaľ ide o integráciu trhu, a najmä opatrenia na posilnenie hospodárskej súťaže na veľkoobchodných a maloobchodných trhoch vrátane pokroku smerom k plne trhovým cenám.	čiastočne zohľadnené	V pláne sú lepšie načrtnuté konkrétne ciele pre ďalšiu integráciu trhu s elektrinou. Slovensko takisto dostalo odporúčanie stanoviť jasné ciele, míľniky a harmonogramy týkajúce sa zdrojov flexibility a inteligentných meracích zariadení. Toto odporúčanie bolo čiastočne zohľadnené. Napriek tomu je opis stále všeobecný. Pokiaľ ide o ciele a opatrenia, v pláne sa často odkazuje na novú smernicu 2019/944 o vnútornom trhu s elektrinou, pričom sa uvádza, že jej transpozíciou do slovenských právnych predpisov sa táto otázka vyrieši.
Výskum, inovácie a konkurencieschopnosť	Objasniť národné ciele a ciele financovania v oblasti výskumu, inovácií a konkurencieschopnosti, ktoré konkrétne súvisia s energetickou úniou a ktoré sa majú dosiahnuť v rokoch 2023 až 2030, aby boli ľahko merateľné a vhodné na účely podpory splnenia cieľových hodnôt v ostatných rozmeroch integrovaného národného energetického a klimatického plánu. Podporiť takéto ciele konkrétnymi a primeranými politikami a opatreniami vrátane tých, ktoré sa majú vypracovať v spolupráci s inými členskými štátmi, ako je napríklad strategický plán pre energetické technológie.	čiastočne zohľadnené	Chýbajú konkrétne cieľové hodnoty pre výskum a inovácie. Plán obsahuje príslušné oblasti, v ktorých sú identifikované výskumné a inovačné snahy na roky 2019 – 2023 s výhľadom na rok 2028. Národné rozpočty určené na výskum sú takisto predbežne určené a uvádzajú sa možné súkromné investície. Tieto snahy však nemusia postačovať v súvislosti s dosiahnutím cieľa, keďže nie sú zahrnuté merateľné ciele ani sprievodné politiky. Hoci Slovensko odkazuje na dôležitosť rozvoja konkurenčnej výhody pre technológie alternatívnej energie a najmä pre niektoré identifikované oblasti, chýbajú mu jasné a merateľné ciele v oblasti konkurencieschopnosti. Uvádza sa spolupráca so strategickým plánom pre energetické technológie, ale chýba opis finančných prostriedkov pridelených na plán vykonávania a vysvetlenie toho, ako strategický plán pre energetické technológie pomáha Slovensku dosiahnuť jeho národné energetické a klimatické ciele.
Regionálna spolupráca	Pokračovať v konzultáciách so susednými členskými štátmi a v regionálnej spolupráci v rámci Vyšehradskej skupiny (Česko, Maďarsko, Poľsko a Slovensko) a v rámci skupiny na vysokej úrovni pre energetickú konektivitu v strednej a juhovýchodnej	vo veľkej miere zohľadnené	Slovensko pokračuje v spolupráci s inými krajinami na príslušných regionálnych fórach. V júni 2019 podpísalo Slovensko a Česko vyhlásenie na rezortnej úrovni o podpore implementácie projektu ACON (Again Connected Networks) zameraného na podporu integrácie českého a slovenského trhu s elektrinou. Uvádzajú sa aj

	Európe (CESEC), ako aj v dvojstrannej spolupráci napríklad s Českom v oblasti elektrických distribučných sústav. Regionálna spolupráca by sa mohla zamerať na ďalšiu integráciu vnútorného trhu s energiou, hodnotenie primeranosti sústav, otázky spravodlivého prechodu a dekarbonizáciu, ako aj na zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie a ich vplyv na energetické sústavy.		dodatočné informácie o podobnom projekte s názvom InGrid medzi Slovenskom a Maďarskom.
Investície a zdroje financovania	Rozšíriť jeho analýzu investičných potrieb a zdrojov vrátane primeraného financovania na národnej, regionálnej a únijnej úrovni, ktorá sa v súčasnosti poskytuje len pre aspekty energetickej efektívnosti a výskumu, na všeobecný prehľad investičných potrieb na dosiahnutie jeho cieľov v oblasti energetiky a klímy. Zohľadniť aj nákladovo efektívne prevody na iné členské štáty v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/842 ako zdroj financovania.	vo veľkej miere zohľadnené	Rozšírenie analýzy investičných potrieb a zdrojov bolo zohľadnené v plnej miere. Slovensko kvantifikovalo investičné potreby v oblasti energetickej efektívnosti a v jednotlivých sektoroch, ako aj vybrané politiky a opatrenia. Identifikované investičné potreby však nie sú komplexne prepojené s potenciálnymi zdrojmi financovania. Nákladovo efektívne prevody na iné členské štáty ako zdroj financovania boli čiastočne zohľadnené. Slovensko priamo neodpovedalo na túto časť odporúčania, ale uvádza, že môže uplatniť nástroje flexibility (požičiavanie, obchodovanie a prevádzanie pridelených emisných kvót na iné členské štáty ako možnosť) bez ďalších podrobností.
Energetické dotácie	Uviesť všetky energetické dotácie.	vo veľkej miere zohľadnené	V porovnaní s návrhom plánu predstavuje konečný plán zlepšenie. Plán už obsahuje zoznam energetických dotácií na obnoviteľné zdroje, ako aj fosílna palivá, hoci sa neuvádza viac podrobností o výške dotácií. Zoznam dotácií je v súlade s kategóriami dotácií identifikovanými v nedávnych analýzach Komisie o energetických dotáciách.
	Uviesť predovšetkým dotácie na fosílna palivá.	vo veľkej miere zohľadnené	V porovnaní s návrhom plánu predstavuje konečný plán zlepšenie. Plán už obsahuje zoznam energetických dotácií na fosílna palivá, hoci sa neuvádza viac podrobností o výške dotácií. Zoznam dotácií je v súlade s nedávnymi analýzami Komisie o energetických dotáciách.
	Uviesť prijaté opatrenia, ako aj plány na ich postupné rušenie.	nezohľadnené	Opatrenia a plány na postupné rušenie dotácií na energiu nie sú zahrnuté v konečnom pláne.

Kvalita ovzdušia	Doplniť analýzu interakcií s politikou v oblasti kvality ovzdušia a emisií do ovzdušia, v ktorej sa predložia a vyčíslia vplyvy na znečistenie ovzdušia v rôznych scenároch, poskytnú podkladové údaje a zohľadnia synergie a účinky kompromisu.	nezohľadnené	V NEKP sa uvádzajú len kvalitatívne informácie o dôsledkoch látok znečisťujúcich ovzdušie, pričom sa zohľadňuje spojitosť s politikou v oblasti ovzdušia a uvádza sa, že pri jeho príprave sa zohľadnili príslušné sektorové plány a programy. V pláne sa odkazuje na kompromis v súvislosti so zvýšeným podielom biomasy, ale len z kvalitatívneho hľadiska.
Spravodlivá transformácia a energetická chudoba	Lepšie integrovať aspekty spravodlivej a férovej transformácie, a to najmä poskytnutím podrobnejších informácií o vplyvoch plánovaných zámerov, politik a opatrení na sociálnu oblasť, zamestnanosť a zručnosti. Konečný integrovaný národný energetický a klimatický plán by sa mal zaoberať účinkami tejto transformácie na obyvateľov žijúcich v uhoľnom regióne Hornej Nitry a prepojiť s vládny akčným plánom transformácie tohto regiónu; zároveň by sa mal zaoberať aj zmenami v iných energeticky náročných odvetviach.	čiastočne zohľadnené	Analýza je celkovo skôr povrchová, pričom vplyvy na zamestnanosť sa riešia o niečo lepšie ako vplyvy na zručnosti a vplyvy v sociálnej oblasti. Zdá sa, že vplyv na zamestnanosť sa predpokladá len na obdobie po roku 2040, pričom na nadchádzajúce roky nie sú naplánované takmer žiadne analýzy ani opatrenia. Činnosti ministerstva práce zamerané na rekvalifikáciu zamestnancov v štruktúrne znevýhodnených odvetviach (vrátane Hornej Nitry) sa v dokumente neuvádzajú. Okrem uznania skutočnosti, že starnutie obyvateľstva bude v nadchádzajúcich desaťročiach dôležitým faktorom, sa nehovorí o vplyvoch na sociálnu oblasť. Konkrétne otázka lepšej integrácie spravodlivej a férovej transformácie je čiastočne zohľadnená. Plán predovšetkým obsahuje posúdenie makroekonomických účinkov vrátane zamestnanosti a súkromnej spotreby. Nezameriava sa však na spravodlivú a férovú transformáciu. Vplyvy transformácie na obyvateľstvo žijúce v uhoľnom regióne Hornej Nitry a spojitosť s vládny akčným plánom tamojšej transformácie boli čiastočne zohľadnené. V pláne sa odkazuje na akčný plán, ale bez podrobností o tom, čo zahŕňa. Otázky energetickej chudoby sú takisto čiastočne zohľadnené. Konkrétne nebolo uvedené osobitné posúdenie energetickej chudoby a Slovensko odkazuje na svoju pozíciu krajiny s relatívne nízkou mierou energetickej chudoby. Eliminácia nezamestnanosti prostredníctvom opatrení v oblasti zamestnanosti je považovaná za kľúčový faktor riešenia súvisiacich problémov.
	Ďalej rozvíjať koncepciu riešenia otázok energetickej chudoby, okrem iného poskytnúť osobitné posúdenie energetickej chudoby v zmysle požiadavky v nariadení (EÚ).	nezohľadnené	Slovensko neuvádza počet dotknutých domácností, ale uvádza počet domácností, ktoré sa považujú za ohrozené chudobou. Slovensko nezahrnulo žiadne politiky ani opatrenia osobitne zamerané na boj proti energetickej chudobe.